

JUSTIITSMINISTEERIUM

Sotsiaalministeerium
info@sm.ee
Suur-Ameerika 1
10122, Tallinn

Meie 06.12.2023

nr 7-1/9004

Seletuskirja ja seisukohtade edastamine teadmiseks vanemluse tunnustamise reegleid käsitleva algatuse kohta

Euroopa Komisjon võttis 7. detsembril 2022.a. vastu vanemluse tunnustamise algatuse, mis käsitleb kohtualluvust, kohaldatavat õigust, põlvnemisega seotud asjades tehtud lahendite tunnustamist ja ametlike dokumentide vastuvõtmist ning Euroopa vanematõendi loomist. Euroopa Kohtu praktika kohaselt peavad liikmesriigid tunnustama teises liikmesriigis kindlaks tehtud põlvnemist seoses ELi õigusest tulenevate õigustega, eelkõige õigustega, mis lapsel on vaba liikumist käsitleva ELi õiguse, sealhulgas direktiivi 2004/38/EÜ alusel. ELi meetme üldeesmärk on hõlbustada põlvnemise tunnustamist liikmesriikide vahel, võttes ELi tasandil vastu ühised eeskirjad.

Eesti on koostanud seletuskirja ja kujundanud seisukohad, mida Euroopa Liidu nõukogu erinevatel tasanditel väljendada. Seisukohad on kinnitatud Vabariigi Valitsuses, olnud arutelul Riigikogu õiguskomisjonis ja seejärel kinnitatud [Riigikogu Euroopa Liidu Asjade Komisjonis](#). Kirjaga kaasas on määruse algatuse seletuskiri ja seisukohad koos põhjendustega (lisa 1).

Eesti seisukohad vanemluse vastastikuse tunnustamise ja Euroopa vanemlustõendi loomise EL määruse kohta on järgmised:

- 1.1.** Eesti toetab vanemluse tunnustamise määruse eelnõu peamist eesmärki tugevdada laste põhiõiguste ja muude õiguste kaitset piiriülestes olukordades, seades esikohale lapse huvid.
- 1.2.** Eesti toetab määruses toodud reegleid, mis näevad ette rahvusvahelise kohtualluvuse ja kohaldatava õiguse reeglid piiriülestes olukordades põlvnemise kindlakstegemisel ja põlvnemise tunnustamisel, et tagada õiguskindlus ja prognoositavus kõigile osapooltele. Eesti eelistab kohtualluvuse määratlemist läheduskriteeriumi alusel, mis on seotud lapse hariliku viibimiskohaga ja kohaldamisele kuuluva õiguse määratlemist sünnitaja alalise elukoha alusel sünni ajal.
- 1.3.** Eesti pooldab teistes liikmesriikides põlvnemise kindlakstegemisega seotud lahendite ja ametlike dokumentide tunnustamist ilma erimenetluseta.
- 1.4.** Eesti peab oluliseks, et regulatsiooniga säiliks liikmesriikide pädevus lahendada surrogaatema abil sündinud laste põlvnemise küsimused siseriikliku õiguse alusel, juhul kui lapse põlvnemissuhet ei ole teises liikmesriigis õiguslikult kindlaks tehtud.
- 1.5.** Eesti pooldab Euroopa vanematõendi loomist, et võimaldada lapsel või tema esindajal tõendada põlvnemist teises liikmesriigis. Eelistame elektroonilist infovahetust ja vanematõendi elektroonilise esitamise võimalust.
- 1.6.** Eesti peab oluliseks täpsustada, kuidas on Euroopa vanematõendiga võimalik määratleda ilma lisamenetluseta alla 18-aastaste laste hooldusõigusega seonduvat staatust, mis annab vanematele õiguse olla lapse seaduslikeks esindajateks ning seaduse alusel tekkivaid õigusi ja kohustusi takistusteta realiseerida.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Kristel Vaino
Nõunik

Lisad:

1. Vanemluse algatuse seisukohad_SK

Lisaadressaadid:
Siseministeerium
Viru Maakohus
Harju Maakohus Tallinna kohtumaja
Tartu Maakohus
Pärnu Maakohus
Õiguskantsleri Kantselei
Tallinna Ringkonnakohus
Tartu Ringkonnakohus
Riigikohus
Tartu Ülikooli õigusteaduskond
Tallinna Ülikooli Ühiskonnateaduste Instituut
Notarite Koda
MTÜ Lastekaitse Liit
Eesti Inimõiguste Keskus
Eesti Advokatuur
Eesti LGBT Ühing

Kristel Vaino 6208282
Kristel.Vaino@just.ee